

Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Enerji Dağıtımında Bir Merkez: Kırıkkale

Dr. H. Murat ÜNVER
Kırıkkale Üniversitesi
Hacılar Hüseyin Aytemiz Meslek Yüksekokulu
unver@kku.edu.tr

Kırıkkale enerji çeşitliliği yönünden en zengin illerden birisidir. Bu çeşitlilik nedeni ile “enerji merkezi” olarak tanımlanması yanlış olmaz. Böyle bir merkezi yenilenebilir enerji kaynakları açısından desteklemek hem ekonomik ve hem de stratejik açıdan çok önemlidir. Kırıkkale'nin sahip olduğu enerji çeşitliliği hakkında kısaca şunlar söylenebilir.

Kırıkkale'nin il sınırları içerisinde geçen petrol boru hattı Ceyhan terminaline ulaştığı gibi, yapı ihale safhasında olan yeni bir hatla da Samsun'a bağlanacaktır. Kırıkkale'de bir petrol rafinerisi ve bu rafinerinin ürettiği fuel-oil'i elektrik enerjisine çeviren bir mobil elektrik santrali vardır.

Doğalgaz boru hatları iki yerden Kırıkkale topraklarından geçer. Bunlardan birisi Ankara – Samsun hattı diğeri Ankara - Kırşehir hattıdır.

Keza 380 kV yüksek gerilimi hatları da aynı şekilde iki yerde Kırıkkale topraklarını keser. Ayrıca 154 kV Hirfanlı, Ankara, Çankırı hatları da Kırıkkale'de birleşir.

Su bakımından da Kırıkkale İç Anadolu'nun hemen hemen en zengin ilidir. Kırıkkale'nin topraklarına 7 baraj su bastığı gibi Delice Irmağı ve Kızılırmak buradan geçmektedir.

Ayrıca Türkiye'nin ortasında ve başkent Ankara'nın hemen yanı başında olan Kırıkkale'nin sahip olduğu diğer avantajlar ise şöyle sıralanabilir.

Doğu – batı ve Çankırı – Zonguldak demiryolu hatları Kırıkkale'den geçtiği gibi 43 ili Ankara'ya bağlayan karayolu da Kırıkkale'den geçer. Keza yapımına başlanan Kırıkkale – Kulu arasındaki 70 km'lik kara yolu Karadeniz Bölgesini Samsun – Kırıkkale – Mersin üzerinden Akdeniz Bölgesine bağlayacaktır.

Keza Ankara'nın hemen yakınında olması nedeniyle farklı iletişim yöntemleri ile çok güçlü bir muhabere ağına bağlıdır.

Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nun Cumhuriyetin kurulmasından hemen sonra Kırıkkale'ye kurulması ve günümüze kadar çalışır durumda olması nedeniyle nüfus ve sanatkar yönünden de oldukça iyi durumdadır.

Başlıklar halinde sunulan hali hazır bu imkanların üzerine, İç Anadolu Bölgesinin yenilenebilir enerji kaynaklarının uygulama merkezi olarak değerlendirilebilir.

İç Anadolu'da ve özellikle Kırıkkale gökyüzü yılın büyük bir kısmı açık ve güneşlidir. Küçük birimlerin elektrik ihtiyaçlarının karşılamak mümkün olabilir. Sokak aydınlatmaları, çiftlikler, köyler, seralar gibi küçük çaplı uygulamalar için verimli bir uygulama olacaktır. Ancak güneş enerjisini, elektrik enerjisine dönüştürme maliyetinin yüksek olması nedeniyle

devletin bu yaklaşımı milli bir politika olarak benimsemesi; hatta uzun vadeli kredilerle teşvik etmesi başarı gerekli bir şart olarak görünmektedir.

Sadece Kırıkkale ve İç Anadolu'da değil tüm ülkemizde akarsu yataklarının ıslahı sağlanmalıdır. Elde edilen düzenli akarsu hareketleri ve debisi ile hidroelektrik santralleri sadece barajları tanımlayan bir terim olmaktan çıkarılmalı, akarsu, kaynağından döküldüğü noktaya kadar bir hidroelektrik santrali haline getirilmelidir.

İç Anadolu'da her ne kadar geniş düzlükler varsa da bir çok yerinde de yüksek dağlar ve bol rüzgârlı derin vadiler de vardır. Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi İç Anadolu'nun birçok yerinin de rüzgâr haritaları tamamlanarak en uygun yerlere rüzgâr türbinleri yapılarak elektrik enerjisi elde edilebilir. Şüphesiz ilk kuruluştaki maliyet çok yüksek olacaktır. Ancak, bu rüzgâr türbinleri öyle çok yüksek bir teknoloji gerektirmez. Yeterli talep olduğu takdirde (ki yine bir milli politika sağlanabilir) özel sektör bu rüzgâr santrallerinin üretimine ilgi gösterecektir. Bu şekilde hem milli ekonomiye katkıda bulunulacak, hem de yıllar boyu ucuz elektrik elde edilerek petrole çalışan santrallere olan ihtiyaç ortadan kalkacaktır.

İç Anadolu'nun bazı yerlerinde sıcak su kaynakları bulunmaktadır. Kırşehir, Kozaklı, Kurşunlu, Kızılcabamam, Sorgun, Sarıkaya, Eskişehir vs. gibi, halen kaplıca olarak istifade edilen noktalardır. Bu noktalarda ve sıcak su çıkması ihtimali olan jeolojik etüdü yapılmış olan başka yerlerde de, uygun konstrüksiyonlarda ve debilerde sıcak su elde edilerek, evlerin ve diğer kapalı meskenlerin ısıtılmasında kullanıldığı gibi seracılıkta da kullanımı teşvik edilmelidir. Sıcak su kaynaklarının bulunduğu yerlerde kurulan modern seralar ile ziraatin gelişmesine de katkı sağlanmış olacaktır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bu konuya ilgisi çekilmeli ve faaliyete geçmesi hususunda baskı oluşturulmalıdır.

İç Anadolu'da bulunan kömür yataklarından halen elden geldiğince istifade edilmektedir. Fakat kömürlerin kalitesinin düşük olması nedeniyle, olması gerektiği kadar verimli değildirler. Beypazarı, Çankırı, Sorgun vs. gibi halen işletilmekte olan ve muhtemel diğer kömür yatakları, dünyadaki son teknolojilere uygun olarak veya kendi geliştireceğimiz teknolojilerle; sıvılaştırılarak ve gaz haline getirilerek kullanımı gerçekleştirilmelidir.

İç Anadolu'nun elindeki en stratejik kaynak BOR madenleridir. Ancak bu madenin çıkarılması yeterli olmamaktadır.. İşlenerek çeşitli sektörlerde kullanılabilir hale getirilmesi gerekmektedir. Bunun için ihtiyaç duyulan teknolojiye en kısa zamanda sahip olunmalıdır. Vestel ve Demirdöküm firmalarının açıklamış olduğu bor temelli hidrojen yakıt pili üretme başarıları bu konuda ülkemiz açısından çok ümit vericidir.

Sonuç olarak; yenilenebilir enerji kaynakları kullanımında devletin özendirici olması büyük önem taşımaktadır. Küçük kullanıcılar dışında enterkonnekte elektrik dağıtım şebekesinin beslenmesi düşünülüyorsa ister rüzgâr, ister güneş enerjisinin dönüşümünde merkez olarak Kırıkkale'nin seçimi ekonomik ve stratejik açıdan uygundur. Elimizde hala değerlendiremediğimiz bir çok enerji materyali bulunmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarının yatırım maliyetinin yüksek olması nedeni ile önce bu kaynakların değerlendirilmesine ağırlık verilmelidir.

Kaynaklar

- 1- www.euas.gov.tr
- 2- www.tedas.gov.tr
- 3- www.teias.gov.tr